

AZƏRBAYCAN KİTABXANA ELMİNİN BAYRAQDARI

Həyatını BDU-nun kitabxanaçılıq və informasiya fakültəsi ilə bağlamış tanınmış alimlər sırasında xüsusi yer tutan BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Respublika Təhsil Nazirliyinin elmi-metodiki şurasının kitabxanaçılıq-bibliografiya bölməsinin sədri, Azərbaycan Respublikasının əməkdar elm xadimi, BDU-nun «Kitabxanaçılıq» kafedrasının müdiri, «Şöhrət» ordenli, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Ali oğlu Xələfova məxsusdur. Böyük alim, gözəl pedaqoq Azərbaycan elmi ijtimaıyyətinin elə qabaqçıl nümayəndələri sırasına daxildir ki, onlarla xalqımız fəxr edir. 75 illik yubileyini qeyd etdiyimiz professor A.A.Xələfovun kitabxanaçılıq və bibliografiya elmi tarixində öz yolu, öz izi vardır – heç kimlə səhv salınması mümkün olmayan, təkrarsız, bənzərsiz izi.

Abuzər Ali oğlu Xələfov 1931-ci il dekabrın 25-də Qərbi Azərbaycanın qədim Göyçə mahalının Krasnoselski (Çənberək) rayonunun Əil kəndində anadan olmuşdur. O, Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinin kitabxanaçılıq şöbəsini bitirmişdir.

Professor A.Xələfovun fəaliyyəti, hər şeydən əvvəl, yüksək müəllim adı ilə bağlıdır. Hələ lap gənç yaşlarında o, əmək fəaliyyətinə müəllimliklə başlamış və artıq 50 ildir ki, bu nəjib sahədə yorulmadan və müvəffəqiyyətlə çalışır. Onun ən böyük xidmətlərindən biri 1962-ci ildə kitabxanaçılıq şöbəsinin müstəqil fakültəyə çevirməsi, 25 il fakültənin dekani vəzifəsində və 1963-ü ildən indiyə qədər «Kitabxanaşünaslıq» kafedrasının müdiri kimi fəaliyyətidir.

Professor A.A.Xələfovun tədqiqatları ilə yaxından tanış olub onları diqqətlə nəzərdən keçirdikdə alimin elmi maraq və fəaliyyət dairəsinin nə qədər geniş, çoxjəhətli və sanballı olduğu dərhal nəzərə çarpır.

Alimin «Kitabxana fondunun təşkilinin bəzi məsələləri» (1958-ci il), «Azərbaycanda kitabxana işinin tarixindən: (1870-1920-ci illər)» (1960-cı il), «Azərbaycanda kitabxana işinin tarixindən: (1920-1932-ci illər)» (1961-ci il), «Azərbaycanda kitabxana işinin tarixindən: (1933-1958-ci illər)» (1974-cü il), «Azərbaycanda kitabxanaçılıq təhsili» (1998-ci), «Kitabxanaşünaslığa giriş» (2001-ci il) adlı monoqrafiyaları onun elmi axtarışlarının geniş diapazona malik olduğunu bir daha sübut edir. O, 130-dan çox elmi əsərin müəllifidir, əsərləri Azərbaycan və rus dillərində nəşr edilib. Son 10 il ərzində kitabxanaşünaslıq fənləri üzrə bütün dərs vəsaitləri və tədris metodiki materiallarının müəllifi, redaktoru və nəşrinin təşkilatçısı olmuşdur.

Professor A.Xələfov respublikada ilk dəfə olaraq Azərbaycan kitabxana işinin inkişafının mühüm mərhələlərini ümumiləşdirməyi qarşısına məqsəd qoymuş, tarixi keçmişə mürəjət edərək kitabxana işinin müasir problemlərini elmi jəhətdən düzgün dərk etmişdir. Kitabxanaçılıq fakültəsinin nəzdində «Kitabxana proseslərinin kompüterləşdirilməsi» elmi-tədqiqat laboratoriyası məhz onun zəhməti ilə açılmışdır.

1961-ci ildə o, «Azərbaycanda kitabxana işinin tarixindən (1920-1932-ci illər)» mövzusunda dissertasiya işini, 1975-ci ildə isə «Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi (1933-1958-ci illər)» mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək, tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə almışdır.

Abuzər müəllim Azərbaycan Respublikasında kitabxanaçılıq elminin banisidir. O, respublikamızda kitabxanaçılar nəslinin müəllimi kimi, kitabxanaşünas alimlərin hazırlanmasına böyük qayğı göstərmişdir. O, kafedra müdiri olduğu dövrdə kitabxanaşünaslıq elminin müxtəlif sahələrini öyrə-

nən və inkişaf etdirən 13 nəfər elmlər namizədi hazırlayıb, 10 namizədlik və doktorluq dissertasiyasının opponenti olub. Bu sahədə alim öz səmərəli fəaliyyətini uğurla davam etdirir.

A.Xələfov mənalı, şərəfli bir yol keçmişdir: Bakı Dövlət Universiteti doktorluq dissertasiyaları müdafiəsi üzrə elmi şuranın və böyük Elmi Şuranın üzvü, 1964-jü ildə Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyi yanında İdarələrarası Kitabxana şurasının sədri, SSRİ Mədəniyyət Nazirliyi yanında İdarələrarası kitabxana şurasının üzvü, Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasının məsləhətçisi, «Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya» seriyasının redaktoru, «Kitablar aləmində», «Mədəni maarif işi» jurnallarının redaksiya heyətinin üzvü, 1982-1987-ji illərdə Azərbaycanda Kitabsevərlər Jəmiyyətinin «Kitab» Xalq Universitetinin rektoru, 1998-ji ildə BDU Nəşriyyat şurasının sədri, Azərbaycanda Kitabxanaçılar Jəmiyyətinin prezidenti olmuş, 2001-ji ildə BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademi-ki seçilmişdir.

A.Xələfov 40 ildən artıqdır ki, bir sıra beynəlxalq simpozium və konfranslarda Azərbaycan kitabxanaçılıq elmini ləyaqətlə təmsil edir. Onun iştirak etdiyi beynəlxalq simpozium və konqreslərin joğrafiyası genişdir.

Abuzər müəllim görkəmli tədqiqatçı-alim olmaqla bərabər, həm də elmi işləri tədrislə sıx əlaqələndirməyi bəjaran gözəl müəllimdir. O, 50 ildir ki, Bakı Dövlət Universitetində kitabxanaçılıq fənnindən mühazirələr oxuyur.

Professor A.Xələfovun elm sahəsindəki xidmətləri yüksək qiymətləndirilərək respublikanın ali mükafatı olan «Şöhrət» ordeni, başqa orden və medallarla, nüfuzlu beynəlxalq elm mərkəzlərinin diplomları və fəxri fərmanları ilə təltif olunmuşdur. Ona 1963-jü ildə «Azərbaycan SSR Əməkdar mədəniyyət işçisi», 2001-ji ildə «Əməkdar elm xadimi» fəxri adları verilmişdir.

Abuzər müəllim bəlkə də yeganə ixtisasçısıdır ki, kitabxanalarımızın bu gününə dünənin prizmasıyla baxır. Dünənimizə isə məhz bu günün prizması ilə baxa bilər. Dünən və bu günün kitabxanaları arasında körpü salıb. Bu, biz gənjlər üçün olduqca vacibdir. O, gənjlərimizə örnək ola biləcək maraqlı və elmə bağlı ömür yolu keçmişdir. İndi Abuzər müəllim elmi, elmi-təşkilati fəaliyyəti ilə Azərbaycan kitabxanaçılıq elminin inkişafı və onun dünya miqyasında tanınması üçün əlindən gələni əsirgəmir.

O, böyük bir məktəb yaratmışdır. Bu elmi məktəb ən güclü və bu gün də inkişaf edən bir məktəb sayılır.

Ömrünün müdrüklük jağını yaşayan tədqiqatçı alim və müəllim Abuzər Xələfova bol-bol yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.